

Pohľad do posledných čias

Academia Christiana, Bratislava
a
Katedra teológie a katechetiky
Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela
Banská Bystrica

Názov: **Pohľad do posledných čias**

Autor: Prof. PhDr. ThDr. PaedDr. Imrich Peres, PhD.

Recenzenti: Prof. ThDr. Pavel Procházka, PhD.
Prof. Dr. Sándor Fazakas, PhD.

Obálka: Mgr. Ádám Peres

Vydavateľ: Academia Christiana, Bratislava
Katedra teológie a katechetiky,
Pedagogická fakulta UMB, Banská Bystrica

Rok vydania: 2016

Tlač: TRIAN, s.r.o.

Na obálke je freska z Kostola Pokoja v poľskej Świdnici.
(Zdroj: Qasinka @Wikimedia Commons)

ISBN 978-80-968565-6-5
EAN 9788096856565

Pohl'ad do posledných čias

Krátke rozjímania nad knihou Zjavenia Jána

Imrich Peres

Bratislava
Banská Bystrica
2016

Na úvod

Úvahy, ktoré sú v tejto knižočke rozpracované, sú vlastne krátke rozjímania nad knihou Zjavenia Jána. Podnet k napísaniu týchto úvah vyšiel z cirkvi, z požiadavky prípravy úvah podľa *Sprievodcu čitateľa Biblie pre Reformovaný kalendár*,¹ teda z potreby každodenného čítania Písma, ku ktorému je dobré, ak sú priložené aj krátke úvahy, ktoré pomáhajú zorientovať sa v čítanom texte. Práve kniha Zjavenia Jána, ktorá tak veľmi láka a zároveň aj odpudzuje čitateľov Písma alebo záujemcov o otázky duchovného života, si žiada, aby boli naporúdzi pri jej čítaní spoľahlivé výklady, ktoré pomáhajú sa vo zvesti tejto knihy uberať správnym smerom a zároveň ktoré upozornia na úskalía, kde sa môže zvedavý čitateľ „pošmyknúť“ alebo aj stratiť.

Je treba upozorniť na to, že niektoré state zo Zjavenia Jána sú na čítanie príliš dlhé, niektoré celkom krátke. Delenie týchto textov na každodenné čítanie záviselo ponajviac na súdržnosti a kontexte pôvodného biblického textu. Tam, kde vnútorná súvislosť bola v texte kratšia, tam sa dalo text krátko ohraničiť. V niektorých prípadoch sú však texty z knihy Zjavenia natoľko súdržné a pospájané, že by bolo bývalo na škodu túto vnútornú logiku pôvodného pisateľa alebo redaktora knihy Zjavenia trhať len kvôli dosiahnutiu krátkych textov na úvahu. Tak sa celá kniha Zjavenia rozdelila na 41 textov (tzv. perikopy); každý text má svoju hlbokú vnútornú logiku a dynamickosť.

Výklady sú krátko, opatrne formulované, no dostatočne zodpovedajú serióznym dnešným vedeckým výsledkom. Aj keď autor neuvádza zoznam použitej literatúry, zvlášť odborných komentárov, keďže v knižočke tohoto žánru to nemá účel, opiera sa o ich výsledky dostatočne, veď ku knihe Zjavenia aj sám napísal množstvo článkov a aj obsažný vedeckohomiletický komentár v rozsahu viac než 350 strán vydaný

¹ Por. Juraj BRECKO – Erika DÉKÁNYOVÁ (zost.), *Reformovaný kalendár 2016*, Michalovce, Re-Mi-Dia, 2016, 76–96.

v zahraničí. Okrem toho ako univerzitný profesor viedol niekoľko doktorských i magisterských prác na témy a rozbor textov z knihy Zjavenia a otázok apokalyptiky. Aj tieto skutočnosti dodávajú tu publikovaným úvahám na spoľahlivosti.

Modlitby za výkladmi sú tiež formulované veľmi krátko, v prvom rade ako vyhovovali požiadavke Reformovaného kalendára, ale v neposlednom rade dobre spĺňajú aj cieľ: krátkou modlitbou držať sa prečítaného textu a výkladu a nato vysloviť niekoľko krátkych úprimných myšlienok v duchu modlitby. To pomáha zostať striktné v línii biblického textu a priloženého výkladu.

Môže sa ešte poznamenať, že knižočka je veľmi vhodná napr. na každodenné čítanie a štúdium Pisma v rodine, a to či už pre spoločné čítanie, alebo osobné, vo vnútornej komôrke. Podobne s úžitkom poslúži aj pre spoločenstvo veriacich vo zbore, a to či už ako program biblických hodín alebo ako indikátor pre dobrý, triezvy dialóg o posledných veciach človeka a sveta v kruhu zborovej „biblickej školy“ alebo aj staršovstva, resp. presbyterstva. Pre farárov, kazateľov a pastоров môžu výklady poslúžiť ako dobre zladené témy pre kázne na spôsob *lectio continua*, teda texty na súvislé pokračovanie, keďže štruktúra výkladov je zostavená tak, že v každom výklade je skrytých niekoľko bodov vhodných na zostavenie skeletu kázni, ktoré je potom možné pomerne ľahko rozviesť do takého homiletického formátu, aký si žiada daný zbor. Aj preto sú uvedené a vyzdvihnuté jednotlivé krátke „zlaté texty“, ktoré môžu poslúžiť za základ kázni, skoro na celý rok. Podobne aj modlitby navodzujú, no zároveň aj ohraničujú myšlienky, ktoré sa týkajú daného textu a výkladu, ale ktoré nechcú ísť do špekulatívnych, dramatických alebo entuziastických sfér. Zostávajú v rovine reálnej, no v nádeji na Kristovu budúcnosť uputej viery.

Je asi tiež pravdepodobné, že pri prvom čítaní nemusia byť všetky texty hneď jasné, dostatočne zrozumiteľné. Preto nebolo by na škodu texty a výklady zopakovať, napr. po rannej tichej hodinke potom ešte raz aj večer. Toto čítanie a rozmyšľanie akoby na pokračovanie udrží čitateľa v medziach opatrnosti a pomôže odbúrať nedôveru či obavu z takej literatúry, ako je prorocká či apokalyptická kniha Zjavenia Jána. Zároveň

vystrojí čitateľa k opatrnosti pred prípadným vonkajším pokušením narábať s knihou Zjavenia účelovo a svojvoľne.

Prajem všetkým čitateľom týchto úvah, aby pri ich čítaní prežívali hlboké spojenie vo viere s nebeským osláveným Pánom a aj napriek utrpeniam a nedostatkom cirkvi začali sa tešiť na novú budúcnosť v novom vykúpenom svete, do ktorého nás pozýva Baránok Boží a do ktorého poskytuje malý opatrný pohľad aj táto knižočka.

Imrich Peres

Zájem o posledné veci človeka a sveta

Zájem o posledné veci človeka a sveta tu vždy bol, je a bude. Je to aktuálna téma. Otázky, typu: Je telesná smrť koncom? Čo bude po smrti? A ako to bude s prostredím, v ktorom žijeme, čo sa nakoniec stane so Zemou? Ak bude raz koniec Zeme a možno aj celého vesmíru, ako bude ten koniec vyzerat' a čo bude potom? Také a podobné otázky si ľudia kladli a kladú a hľadajú odpovede. Veštkyne a veštcí (rôzne Sibyly, Bakovia, Nostradamus, Baba Vanga...) si u niektorých získali veľkú obľubu, hoci ich tzv. „proroctvá“ sú iba ľudské výmysly a nemajú nič spoločné s Božím zámerom. Načúvajú im zo strachu alebo z jednoduchej túžby po niečom, čo vyvoláva rozruch.

Naproti tomu existuje aj určité percento ľudí, ktorým je večný úděl človeka a sveta ľahostajný. Nepýtajú sa na nič, čo by mohlo spochybniť ich vieru v nekonečnú existenciu hmoty a v to, čo je vo svojej existencii od hmoty závislé.

Veriaci kresťan má zájem o posledné veci človeka a sveta, ale hľadá na nich z pozície Písma svätého a Božej zvrchovanosti. V Starom zákone hebrejské slovo pre „večnosť“ (*'ólám*) odkazuje častejšie na neprerušenú, istú budúcnosť, ako na pravekú minulosť. Veriaci človek, podobne ako Samuel, ak zasväťí svoj život službe Bohu, bude stát' pred Hospodinom na veky (1Sam 1,22). Našu budúcnosť má Boh pevne vo svojich rukách, je skalou vekov, na ktorej môžeme stavať vďaka Jeho milosrdenstvu. V Ježišovi Kristovi bola naša budúcnosť odhalená a zabezpečená. Nemusíme sa báť, pretože Boh nám vo všetkom rozumie. Od nás žiada pokorné vyznanie hriechov a odovzdanie sa do Jeho rúk. Tak je veriaceму dané vstúpiť do večnej budúcnosti, do veku (*aiónu*) Ježiša Krista a pochopiť ono „tajomstvo ukryté od vekov a od pokolení, ale teraz zjavené jeho svätým.“ (Kol 1,26)

Kniha Zjavenia poskytuje niektoré z najprenikavejších pohľadov do Písma vo veciach tajomstva budúcnosti človeka a sveta. Je však tvrdým orieškom, a to nielen pre interpretačnú obtiažnosť, ale aj pre nespočetné alegorizácie a historizácie,

ktoré sa objavili vo výkladoch tejto knihy. Niektoré sú zreteľne amatérske, často všetečné, plné nepodložených tvrdení a fantastických videní. Často sa snažia podať vysvetlenie dobových udalostí a posledných vecí človeka a sveta v závislosti od problémov, ktoré trápili ľudí v čase vzniku výkladu. Iné s knihou Zjavenia narábajú ako s inými dobovými apokalypsami a zostávajú pri záveroch, ktoré sa týkajú iba doby vzniku Zjavenia. Ani to však nie je správne, pretože Zjavenie je „slovo nášho Boha, ktoré pretrvá naveky“. (Iz 40,8) Hovorí k nám vždy novým spôsobom prostredníctvom verného vykladača.

Je preto dôležité mať spoľahlivú a dobrú teológiu knihy Zjavenia, akú predstavuje aj táto knižka z pera povolaného odborníka, profesora teológie Imricha Peresa. Vedie čitateľa k bezpečnej pozícii trojakého ukotvenia pri pohľade do budúcnosti a na posledné veci človeka a sveta. Tým je sústredenie na Boha, na seba samého a na službu druhým ľuďom. Zrkadlí sa v túžbe po bohoslužbe sústredenej na Krista, po charaktere blízkom Kristovi a po službe podľa vzoru Krista. To je dielo Ducha Svätého, ktorý nás „celých posväť a pri príchode nášho Pána Ježiša Krista ... ducha zachová neporušeného a dušu i telo bez úhony“ (1Tes 5,23). Dáva pevnú pôdu pod nohami a verné očakávanie posledných vecí človeka i sveta, ako hovorí autor: „Cirkev už dnes môže vedieť, že na konci vekov vstúpi do plného večného blaženého spojenia s Kristom, svojím ženíchom a že vstup do nebeskej slávy bude plný radosti a chvál.“

Z celého srdca vítam a odporúčam výklad knihy Zjavenia „Pohľad do posledných čias.“ Dobré poslúži jednotlivcom i zborom ako pomôcka v posvätenom živote viery, pri očakávaní vecí, ktoré prídu.

Pavel Procházka

Poslušní kazatelia

Zjav 1,1–8

„Zjavenie Ježiša Krista...“
(Zjav 1,7)

Biblický text nám chce vyjadriť, že Pán Boh v príhodný čas zjavuje svojej cirkvi svoje tajomstvá. Je to možné a dôležité z viacero príčin. Možné je to vtedy, ak Pán nájde takých úprimne veriacich, verných a aj zmyslovo rozumných svedkov, ktorí sú pripravení v pokore a odovzdaní prijať hĺbku Božích zjavení, alebo ktorí sú otvorení nechať sa viesť k príprave na prijatie takejto inšpirácie. Kde sa v cirkvi ľudia točia iba okolo seba, kde o Bohu hovoria vždy iba po svojom a sú hluchí a slepí na poznanie vyšších pravých Božích právd, tam je to asi ťažko predstaviteľné. Môžeme však veriť, že Boh si v každom čase môže nájsť alebo vychovať prorokov, akým bol napr. Samuel alebo tu apoštol Ján. Niekedy aj v zovretí ťažkých alebo bolestivých udalostí sa môžu otvoriť srdcia a oči tých, ktorých si nakoniec povolá a poverí tlmočiť zvesť kríža, zvestovať vieru, dodávať odvahu v utrpení alebo tešiť pohľadom do blaženej budúcnosti.

Pane Ježiši Kriste, ďakujeme Ti za zjavenie, ktoré nám tlmočí Tvoj služobník Ján. Daj nám aj dnes služobníkov, ktorí majú otvorené srdcia a oči vidieť Tvoju nebeskú slávu a ktorí by nám verne a spoľahlivo zvestovali cestu spasenia. Amen.

Musíme patriť do Kristovej cirkvi!

Zjav 1,9–20

*„Čo vidíš, napíš do knihy a pošli siedmim cirkvám...“
(Zjav 1,11)*

Našu vieru prežívame jednak osobne, ale aj v spoločenstve našich zborov a cirkvi. Nie je možné žiť izolovane a vieru v Ježiša Krista považovať za celkom privátnu vec. Musíme s ňou von: k druhým ľuďom, do obecnstva zboru alebo do rušného života spoločnosti, kde máme slúžiť a svedčiť, a kde sa vpravde odskúša, ako to s vierou myslíme. Nemáme sa tomu brániť. Máme patriť do spoločenstva, kde platia určité zásady, kde sa učíme realizovať Pánove slová o láske, o službe, o pokore a vytrvalosti. Veriaci maloázijských zborov patrili tiež do svojich domácich obecnstiev a potom spolu do väčšieho zväzku viacerých zborov, akéhosi 7-zborového „seniorátu“, kde sa učili vzájomne sa prijímať, rešpektovať, pomáhať si alebo sa aj z chýb ostatných poučiť. Dalo sa to len v úprimnej pokore, láske a otvorenosti. Aj ich vedúci si to museli uvedomovať. Viedla ich k tomu láska i kritika nebeského osláveného Krista.

Pane, ďakujeme za naše zbory, do ktorých patríme a ktoré si nám dal za náš duchovný domov. Pomáhaj nám, prosíme, milovať ich, v ťažkostiach ich neopúšťať, ale práve pod tlakom tvojej kritiky pomôcť k ich (aj našej) obnove a oživeniu. Amen.

Hrozba vzdialenia sa od Krista

Zjav 2,1–7

*„Mám proti tebe to, že si opustil svoju prvú lásku.“
(Zjav 2,4)*

V každom cirkevnom zbore sa udeje toho mnoho. Niekedy aj za krátky čas až príliš mnoho. Sú udalosti vonkajšie, ale aj vnútorné. Najhoršie je, ak sa objaví zlom v našej láske ku Kristovi. Niekedy to môže prísť naraz, náhle a dramaticky rýchlo následkom silného sklamania, vytriezvenia po zistení farizejstva falošných bratov, alebo po náhlom pokušení a páde do hriechu, keď so svojou hanbou zo zlyhania utekáme pred Bohom. Inokedy to môže v nás rásť pomaly, následkom malých pokušení, dráždení, povoľovaním biblických noriem, až nakoniec nám srdce vychladne. Je to varovný signál, že opúšťame prvú lásku: lásku nášho Pána, ktorú nám vliat do srdca pri našom obrátení, keď sme s radosťou spievali „Halleluja“ na jeho slávu. Každý návrat z hriechu a hanby je ťažký, ale len nový obrat, pokánie a úprimné vyznanie hriechu nám môže znovu zohriať srdce na stupeň prvej lásky.

*Pane, odpusť, že ťa kvôli malichernostiam sveta a hriechu opúšťame a tak prvú (tú tvoju) lásku nechávame v nás vyho-
rieť. Prosíme, daj nám ochotu k úprimnému pokániu; odpusť
naše zlyhania a daruj nám nový plameň lásky. Amen.*

Celoživotná vernosť

Zjav 2,8–11

*„Bud’ verný až do smrti, a dám ti veniec života!“
(Zjav 2,10)*

Pán cirkvi od svojich veriacich v Smyrne najviac očakával vernosť. Tá sa dokazuje a zachováva ťažko, zvlášť v takom prostredí, kde je okolie rúhavé a kde si satan robí hody. A keď je treba ešte aj trpieť, je to o to ťažšie. Veď prenasledovanie a útok na našu existenciu je vlastne útok na našu likvidáciu. Preto sa toho aj tak veľmi bojíme. Náš nebeský Pán to ale vie. Preto prichádza aj jeho veľké zaslúbenie: *Bud’ verný až do smrti, a dám ti korunu života*. Týmto nás chce podporiť a zoceľiť. Pri zvyšovaní tlaku, ktorým nás zvierajú bolesť, strach alebo pokušenie, zvyšuje aj Pán veľkosť a bohatosť svojich zaslúbení. Oplatí sa vytrvať a premôcť nástrahy či priame útoky diablove. Nebeská koruna víťaza a vízia večného života nás dostatočne ubezpečuje o tom, že Pán nám pripravuje miesto, na ktoré už druhá smrť nedočiahne.

Pane, odpusť nám, že sa bojíme utrpenia, prenasledovania alebo zlyhania v ťažkých chvíľach. Tvoje zaslúbenia nás však potešujú a posilňujú. Ďakujeme, že druhá smrť nám neuškodí. Daj, aby sme pevne verili a vytrvali. Amen.

V hrozbe pokušení

Zjav 2,12–17

„Mám niečo málo proti tebe...“

(Zjav 2,14)

Kresťania si musia uvedomovať, že nežijú len svoj život, ale že sú zodpovední aj za druhých – a to nielen za svojich najbližších, svoje rodiny a príbuzných, ale aj za bratov a sestry vo svojom zbore. Táto zodpovednosť nie je však oprávnením k tomu, aby ich stále sledovali, dohovárali im alebo ich duchovne trýznili. Je to však zodpovednosť za to, aby sme všetci mali jasno v otázkach viery, v podstate služby a pomáhali si odolávať zvodom neveriacich alebo falošných bratov. Je totiž mnoho možností, ako ľudí v cirkvi mámiť a lákať do satanových osídliel. Veriaci v Pergame sa museli ubrániť zvodom smilstva, modloslužby a falošných privátnych duchovných inšpirácií. Tieto pokušenia nepominuli celkom ani dnes. Máme si pomáhať, aby sme falošných učiteľov a podlých „bratov“ odhaľovali a v rozbíjaní zborov či v lovení naivných duší im včas zabránili. Tak sme zodpovední jeden za druhého.

Pane, ďakujeme, že nás chrániš pred rafinovanými satanovými osídlami. Prosíme Ťa, daj nám múdrosť k ochrane našich zborov a pomáhaj nám citlivo zachraňovať tých, ktorých omámili falošní učitelia alebo padajú za korisť falošným bratom. Amen.

Kritika pohodlného kompromisu

Zjav 2,18–29

„Poznám tvoje skutky, i tvoju lásku, i vieru... ale čo mám proti tebe je to, že trpiš ženu Jezábel...“

(Zjav 2,19–20)

Ochota k pokániu je vec chýlostivá. Obyčajne sa nám do neho nechce. Súvisí totiž s tým, že v niektorých momentoch života si musíme priznať, že sme nekonali dobre alebo že sme zlyhali v rozhodujúcich momentoch. Priznať si chyby však nepatrí medzi obľúbené témy nášho vnútorného sebahodnotenia. A tak sa radšej tomuto zrkadlu vyhýbame. Sú však chvíle, keď chtiac-nechtiac zastaví nás náš Pán, ktorý má oči ako plameň ohňa, a povie nám do očí naše pomýlenia a zlyhania. Tak ako na to poukázal aj v prípade veriacich v Tyatirách. S láskou, ale rozhodne im pripomenul nielen ich chvályhodnú službu, vieru a lásku, ale aj ich chyby: ich nerozhodnosť vo veciach falošného učenia, hriešnu pohodlnú lojálnosť k modernému smilstvu, k modloslužbe a nekalým praktikám vo zborovom živote. Sú to satanové hlbiny, z ktorých je treba sa oslobodiť, čo je cesta pokánia. Len úprimné pokánie pomôže k slobode.

Pane, ďakujeme za tvoju reálnu kritiku nášho osobného i zborového života. Priznávame, že o svojich chybách sa nám nechce hovoriť. Daj nám do srdca ochotu k úprimnému pokániu a pevnú túžbu po náprave. Amen.

Klamné zdanie

Zjav 3,1–6

„Máš meno, že žiješ, ale si mŕtvy.“
(Zjav 3,1)

Život a smrť – to sú krajné skutočnosti, ktoré hlboko ovplyvňujú našu existenciu. Môžu ju negatívne determinovať, ale aj pozitívne inšpirovať. Je však zlé, ak sa niekde mýlime: ak si z vlastnej perspektívy zaujate myslíme, že žijeme, a že žijeme dobre, ale náš nebeský Pán nám pritom zo svojho pohľadu pripomenie, že náš život je vlastne stav smrti. Tak tomu bolo aj u kresťanov v Sardách: mohli mať meno, že žijú, ale v skutočnosti boli v očiach Ježišových mŕtvi. Takéto zistenie je krajne nepríjemné a môže pôsobiť úprimne bolestivo, alebo hoci aj vyvolávať agresiu proti nášmu kritikovi. Náš Pán však nie je zaujatý a nechce nám zle. Nesmieme mu krivdiť. Jeho snahou je čo najrýchlejšia náprava k dobrému. Chce nám darovať biele rúcho a odieť nás do svojej spravodlivosti. Treba sa teda prebudiť a včas napraviť naše skutky k dobrému. Otvoril knihu života, aby naše mená do nej vpísal. Stojí zato konať podľa jeho rád a v pokání sa k nemu navrátiť.

Pane, ďakujeme za tvoje napomenutia a výzvu k pokániu. Prosíme, daj nám ten pravý život, aby sme žili podľa tvojej vôle a tešili sa z tak veľkého daru, že naše mená zapíšeš do knihy večného života. Amen.

Rôzne pasce pokušenia

Zjav 3,7–13

*„Hoci máš málo síl, zachoval si moje slovo.“
(Zjav 3,8)*

Bolo by mylné si myslieť, že iba veľké zbory dokážu odolávať krízam, pokušeniam alebo skúškam. Aj tak malý zbor, akým bol ten vo Filadelfii, medzi ostatnými ten najmenší, môže mať veľkú vnútornú silu a môže dokázať nad útokmi satana zvíťaziť; ten z mnohých strán môže naše spoločenstvá trápiť: hrozbami prenasledovania, úkladmi falošných učiteľov, lákavými pokušeniami modloslužby alebo aj vábivým zážitkom tzv. kultúrneho kresťanstva – toto všetko aj dnes vieru ohrozuje, oslabuje a vyprázdňuje. Niekedy aj rafinovaná, lichotivá, ale neúprimná úcta okolia môže zmiasť veriacich a narobiť veľké duchovné škody. Každý z nás môže mať iné hodiny pokušenia a iné osídlia pre pád vo viere. Odolať všetkým týmto nástrahám sami boli by sme slabí. Pán však sľubuje: príde čoskoro. Máme sa pevne držať jeho a toho, čo nám zveril. Víťazom dá miesto vo svojom chráme. Je to obrovská perspektíva pre náš budúci, večný život.

Pane, ďakujeme, že aj v našich malých zboroch a zhromaždeniach môžeš sa dokázať veľkým a mocným. Prosíme, posilňuj nás, aby sme dokázali satanovým pokušeniam a útokom odolať a obstať v hodine skúšky. Amen.

Duchovná slepota

Zjav 3,14–22

„Si biedny, úbohý, chudobný, slepý a nahý... kúp si masť na pomazanie očí, aby si videl.“
(Zjav 3,17–18)

Ako kresťanov v Laodicei, aj nás dnes môže trápiť duchovná slepota a vlažnosť. Duchovná slepota znamená, že človek si neuvedomuje, aký v skutočnosti je: myslí si o sebe, že je vskutku dostatočne veriaci a horlivý, že je dôstojný, má všetko, čo k životu a viere potrebuje a že sa zaobíde bez pomoci a duchovného vedenia iných, skúsenejších alebo vedúcich zborov. V takejto slepote si nemusí uvedomovať, že v skutočnosti je vo viere vlažný, polovičatý, že je chudobný a pred Pánom biedny. Obyčajne slepota a vlažnosť ide spolu. Preto odhalenie tejto smutnej pravdy je pomerne ťažké, zistenie o to bolestivejšie. Nebeský Pán nám však môže pretrieť oči a otvoriť ich, aby sme videli správne a bez zaujatosti. Iba s otvorenými a vidiacimi očami sa dá spoľahlivo orientovať. A iba s horiacim srdcom pre Pána sa dá intenzívne žiť a horlivo slúžiť. On nám takýto dar môže dať a môže nás priviesť k takémuto (zmyslu)plnému životu.

Pane, prosíme, odpusť nám, že často upadáme do duchovnej slepoty a vlažnosti. Prosíme, daj nám horlivého ducha a v tvojom Slove zrkadlo viery, v ktorom by sme sa mohli vždy spoľahlivo vidieť. Pomôž nám byť skutočne horúcimi veriacimi, ktorí s radosťou sedia s tebou pri spoločnom stole. Amen.

Otvorené dvere do neba

Zjav 4

*„Potom som videl: Hľa, otvorené dvere na nebi...“
(Zjav 4,1)*

Niekedy máme pokušenie myslieť si, že všetky veci viery a cirkvi sa odohrávajú len na zemi a iba podľa ľudských meradiel, ktoré sú často pokrivené a zaťažené neverou, strachom a zlyhaním. Videnie Jánovo nám však otvára nebo a pomáha vniknúť do nebeského priestoru, aby sme videli, že pozemské dianie cirkvi je len nedokonalým odleskom tej pravej bohoslužby a slávy, v akej sa nebeská cirkev – cirkev zo zeme vzatá, Baránkovou krvou očistená a do spasenia Baránkovho došla – nachádza. Škoda, že v hodinách skúšok alebo v čase duchovnej zatrpknutosti zabúdame na naše miesto v nebesiach v zástupe holdujúcich; zabúdame na nebeský trón Boží, na Baránkovo oslávenie a na cirkev, ktorá tam hore spieva svoje piesne, ktoré chválou a životom naplňali jej pozemskú liturgiu. Pri tomto odhalení by sme mali dôstojnejšie sedieť v našich chrámoch a s väčšou pokorou i radosťou oslavovať nášho nebeského Pána.

Baránku Boží, ďakujeme Ti za odhalenie nebeského sveta, kde žiješ a kraluješ po pravici Otcovej v svojej sláve. Daj nám vidieť Tvoju cirkev víťaznú a oslávenú v nebesiach a daj nám túžbu, ctiť Ťa úprimne tu na zemi a spievať naše chválospevy v nádeji, že v tom budeme pokračovať omnoho dôstojnejšie v nebesiach. Amen.

Božie tajomstvá

Zjav 5,1–10

„V pravici Sediaceho na tróne som videl knihu, popísanú zdnu i zvonku a zapečatenú siedmimi pečaťami.“ (Zjav 5,1)

Ľudia sa môžu mnoho naplakať nad tým, čo zlé urobili, čo sa im zlého stalo, ale aj nad tým, čo sa nestalo, aj keď by po tom boli nesmierne túžili. Apoštol Ján zaplakal nad tým, že nemôže poznať tajomstvo Božích úsudkov, týkajúcich sa dejín sveta a jeho cirkvi v Malej Ázii. Je to plač a túžba po odhalení toho, čo cirkev očakáva. Tajomstvo však Boh nenecháva iba vo svojej skrytosti, veď je určené cirkvi a cirkvi to aj zjaví. Len tých sedem pečatí má chrániť Božie rozhodnutie pred všetečnými skúmateľmi a špekulantmi, aby si z Božích plánov nerobili biznis alebo nevystatovali sa, že sa s ním natolko zbratali, že majú privátne informácie od neho ohľadom konca sveta. Pán Boh však svoje eschatologické informácie nezveruje nikomu, iba skrze svojho Syna, ktorý jediný je hoden zlomiť pečate a otvoriť nebeskú knihu. Vedzme teda, že naše dejiny určuje a odhaľuje On a ak niekto sa dožaduje uznania (a peňazí) za predpovedanie budúcnosti, je šarlatán a podvodník, pred ktorým je treba si dávať veľký pozor.

Pane, Ďakujeme Ti, že Ty rozhoduješ o našej budúcnosti a určuješ dejiny nášho sveta. Chráň nás pred prílišnou zvedavosťou a všetečnou sebaistotou, že my sami budúcnosť odhalíme a zvládneme. Nauč nás pre súčasnosť i budúcnosť počítat jedine s Tvojím úsudkom a uspokojit sa s poznaním, ktoré nám po čiastkach zveruješ. Amen.

Čo si pozemská cirkev musí uvedomiť

Zjav 5,11–14

„A všetko tvorstvo na nebi, na zemi, pod zemou i na mori a všetko, čo je v nich, som počul volať...“ (Zjav 5,13)

Cirkev na zemi má mnoho starosti, rôznorodú službu, a často je zaneprázdnená i týraná zápasom o jednotu a prežitie. Páve jej rozpoltenosť národná, konfesionálna, teologická i liturgická jej zahmlieva pohľad na nebesia. Tak jej môže unikat' skutočnosť nebeského sveta: že v centre nebeskej liturgie stojí Baránok, ktorý bol ukrižovaný, ale vstal z mŕtvych a zvíťazil. Že zmysel nášho cirkevného života a bohoslužobných zhromaždení je dokonalá príprava na túto nebeskú doxologickú proskynézu na slávu živého Baránka. A taktiež by si cirkev na zemi mala uvedomiť, že pred nebeským trónom stáli a spievali spolu s anjelmi veľké zástupy z rôznych národov, kmeňov, jazykov a spolu spievali novú pieseň, a to nie každý po svojom, ale spoločným anjelským jazykom. Pri takejto vízii sa môžeme hanbiť za našu malichernú rozpoltenosť, za teologické či jazykové škriepky a za snahy ovládať iných.

Pane, odpusť nám naše obavy z menejcennosti a túžby po sebazachraňujúcej nadvláde diktovať iným naše podmienky. Nauč nás s otvorenou náručou prijímať sa za bratov a sestry a pomáhať si pri príprave na veľkolepú nebeskú oslavu tvojej vlády. Amen.

Utrpenie ako šľachtenie

Zjav 6,1–8

*„Videl som, ako Baránok otvoril jednu zo siedmich pečatí...“
(Zjav 6,1)*

Niekedy túžba cirkvi po odhalení Božích tajomstiev môže prísť k prekvapivým záverom: Božie súdy postihnú tento svet a skaza príde po etapách. Apokalyptický vizionár Ján vidí štyri kone a štyroch jazdcov, ktorí postupne prichádzajú na svet vykonať dielo Božieho súdu. Vidieť a pochopiť tieto obrazy nie je jednoduché. Iste vyvolajú hrôzu a zdesenie. Avšak cirkev si musí uvedomiť, že ak sa vo chvíľach bolestivého prenasledovania dožaduje Božej spravodlivosti, tým zároveň privoláva Boží súd nad hriechom a bezbožnosťou. Zabúda, že pri apokalyptickom súde sa môže ujsť aj cirkev čo-to z hrôz, ktoré Boh zosiela na svet. Preto by mala opatrnejšie túžiť po Božej pomste a zdržanlivejšie sa domáhať odplaty jej trýzniteľom. Boh však nie je nejaký „zlý strelec“, ktorý svojím súdom nebudaj trafi aj cirkev. Iste ju v kritickej chvíli ochráni. Ale cirkev potrebuje tiež byť prepálená a očistená. A tak v apokalyptickom súde si musí pretrpieť aj ona svoje, aby mohla byť čistou nevestou Baránkovou. Nebude to však utrpenie súdu, ale utrpenie „šľachtenia“.

Pane, ďakujeme, že hriech a smrť nebude vládnuť naveky, ale že raz im urobíš koniec. Daj nám vytrvalosť a silu vyčkáť a pretrpieť náš údel, aby sme mohli ako tvoja očistená nevesta zasadiť k Tvojmu nebeskému stolu. Amen.

Miesto pod Božím oltárom

Zjav 6,9–17

„... videl som pod obetným oltárom duše zamordovaných pre Božie slovo.“
(Zjav 6,9)

Utrpenie veriacich nie je zbytočné a nejde do prázdna. Je možné a pravdepodobné, že niektorí Kristovi svedkovia sú viac skúšaní a musia pretrpieť väčšie muky, ako ostatní. Miera utrpenia je rôzna. Tajomstvo jednotlivých ľudských osudov je zapечатené v knihe Baránkovej. Z Jánovho videnia môžeme vedieť toľko, že Pán si duše týchto trpiacich privoláva k svojmu nebeskému oltáru, kde načúva modlitbám veriacich a prijíma ich obety. Tam je najbližšie k svojej cirkvi. Je to výnimočné miesto pre týchto výnimočných trpiteľov. Dejiny sa však našou smrťou nemusia skončiť. Idú ďalej a ďalej sa množí aj zlo a hriech na zemi. A množia sa aj trpitelia. Ale je treba počkať, až dozreje Boží čas. Keď Boh a Baránok zasiahne, pred ich súdom sotva kto obstoje. Bude to ťažké aj pre cirkev. V jej súžení však Baránok bude stáť pri nej, aby ju ochránil.

Pane, ďakujeme Ti, že naše utrpenie nebolo a nie je až natol'ko tragické, aké bolo v iných dobách tvojich svedkov. Nevieme, čo všetko môže prísť, ale prosíme Ťa: stoj pri nás, čokoľvek by sa dialo, a dávaj nám odvahu vytrvať až dokonca vo viere a vernosti. Amen.

Prvých stoštyridsaťštyritisíc

Zjav 7,1–8

*„A počul som počet označených: Stoštyridsaťštyritisíc...“
(Zjav 7,4)*

Božím ľuďom sa stávame nie podľa pôvodu alebo národnej príslušnosti, ale podľa srdca a viery. Niekedy Boh dal zasľúbenie svojmu vyvolenému ľudu Izraela, ale jeho nevera a odpadnutie dospelo k tomu, že neverní odpadli a zostal len verný zostatok. Podobne to môže byť aj s cirkvou, ktorá vo svojich dejinách tiež prechádza pokušením, neverou a odpadlivosťou. Nebolo a nie je automatické vstúpiť do nebeského kráľovstva podľa príslušnosti. A tak Boh si preoseje svoj ľud. Spravodlivo, rovnakým dielom (144.000) spasí svoj Izrael, a podobným dielom (144.000) aj svoju cirkev. Tieto symbolické čísla vyjadrujú dve skupiny, ktorých Boh na základe vernosti Baránkovi prijme do svojho kráľovstva. Chýba však kmeň Dán a podobne aj niektorí zo skupiny cirkvi. To znamená, že spasenie sa nedáva automaticky, ale podľa viery a vernosti. Zároveň je vidieť, že raz sa verný Izrael a verná cirkev spojí.

Ďakujeme Ti, Pane, že v Tebe bude raz neoddeliteľne spojený Tvoj vyvolený ľud: Tvoji veriaci z Izraela a z cirkvi Kristovej. Nauč nás vzájomne sa prijímať bez predsudkov a tešiť sa, že pred Tvojím trónom budeme môcť raz spievať na tvoju slávu spoločne. Amen.

Nový raj

Zjav 7,9–17

*„Toto sú tí, čo prichádzajú z veľkého súženia.“
(Zjav 7,14)*

Panoráma nebeského sveta je úžasná. Podľa Jánovho videnia je v jeho priestore vidieť akoby rajskú záhradu, v ktorej vyvierajú pramene živých (oživujúcich, čerstvých) vôd, obklopujú ich palmy dávajúce príjemný chládok, a uprostred záhrady Boží trón. Hriechom stratený raj sa vrátil a môžu doň vstúpiť verní Hospodinovi. Tí, čo doň prichádzajú, sú vedení Baránkom; sú oblečení do bieleho rúcha (symbol čistoty) a v rukách majú palmové ratolesti (symbol slobody). Prišli sa klaňať Bohu pred jeho trón. Nebude ich už viac trápiť horúčava, ani chlad, ani plač a hlad, ako ich trápili na zemi. Sú to symboly, ktoré vyjadrujú, že v Božom svete bude všetko nad naše očakávanie a že všetka núdza pozemského života zanikne. Boh svojim verným pripravuje budúcnosť, o akej sa ani snívať nedá.

Pane, ďakujeme Ti za pohľad do krásnej budúcnosti. Sme Ti vďační, že budeme spolu so všetkými spasenými a že ty zahojíš každú ranu a povedieš nás k prameňom vody života. Daj nám radosť kochať sa v tomto pohľade už teraz, dokiaľ nás trápia zemské súženia. Amen.

Božie ticho

Zjav 8,1–6

„Keď Baránok otvoril siedmu pečať, nastalo v nebi ticho asi na polhodinu.“

(Zjav 8,1)

Aj ticho môže byť prípravou na Boží zásah. Ak sa nejakú chvíľu nič nedeje, neznamená to, že Boh je pasívny alebo že nechal svet (alebo náš život) napospas svojmu osudu. Je to doba prípravy na ďalší prejav Božieho diania. Bolo by nemúdre Božie ticho označovať za jeho pasivitu alebo vidieť v tom Boží nezáujem. Naopak: nebeská „polhodina“ ticha je v skutočnosti nabitý čas inej aktivity, keď pred trón Boží prichádzajú modlitby veriacich a trpiacich kresťanov, ktoré si Boh všíma a bude konať aj podľa týchto „správ zo zeme“. Ak sa nám zdá, že Boh mlčí, je to nedorozumenie. Je to Božie mlčanie plné hustého napätia pred jeho ďalším zásahom. Možno povedať, že je to čas cirkvi, aby intenzívne hovorila k Pánovi a predostierala mu svoje modlitby alebo spievala chvály. To prenikne pred jeho trón, k jeho oltáru. Je to znamenie, že ani v dobe utrpenia a prenasledovania nie je cirkev odtrhnutá od svojho Pána.

Pane, ďakujeme Ti, že nie sme sami ani v hodine najťažších skúšok. Ak Ty mlčíš, daj aj nám silu stíchnuť, aby sme Ti povedali to najdôležitejšie o svojej viere, úcte a nádeji. Amen.

Burcovanie utrpenia

Zjav 8,7–13

„Beda, beda, beda tým, čo bývajú na zemi...“
(Zjav 8,13)

Nikdy nebolo tak zle, aby nemohlo byť ešte horšie. Je to staré ľudové príslovie, ktoré má akúsi svoju zvláštnu obdobu aj v našom biblickom texte. Ak si myslíme, že niekedy iba nás stihol ten najhorší osud a že iba my sa trápime či iba my sme tak nešťastní, asi sa mýlime. Utrpenie stíha aj iných ľudí, a to naše terajšie utrpenie môže byť ešte horšie. Nemáme reptat', ani sa nadmieru strachovať, aj keď sa dejú katastrofy, podobné výbuchu sopky Vezuv v roku 79, čo mohlo inšpirovať aj Jána. Utrpenie sťažuje život a obmedzuje ľudskú slobodu, ale môže znamenať aj zábranu v rozpútanej hriešnosti. Cez všetky tajomstvá neprevidíme, ale môžeme vedieť, že všetky katastrofy nám nejako pripomínajú krehkosť ľudského života, jeho relatívne hodnoty, blízkosť smrti a aj koniec sveta. Je to Božie burcovanie k príprave na odchod, ako to robili aj anjeli s Lótom pri skaze Sodomy a Gomory.

Pane, ďakujeme Ti, že nám v ťažkých chvíľach pomáhaš prekonávať sebaľútosť, akoby nám sa malo vodiť najhoršie. Pomôž nám vidieť utrpenie iných a uspôsob nás k tomu, aby namiesto horekovania sme dokázali milovať a pomáhať tým, ktorí sú na tom ešte horšie. Amen.

Ked' smrť je záchranou a život trestom

Zjav 9,1–12

*„V tých dňoch ľudia budú hľadať smrť, ale ju nenájdu.“
(Zjav 9,6)*

Mysleli by sme si, že smrť je to najhoršie, čo môže človeka v živote stihnúť, preto sa snažíme život čo najďalej predĺžiť a smrť čo najviac oddialiť. Apoštol Ján však hovorí, že omnoho horšie je to, ak si ľudia žiadajú smrť a smrť ich obíde, doslova utečie pred nimi, takže sú nútení ďalej žiť, vidieť svoj stratený život a byť naplnení strachom pred rozpáleným Božím súdom. Preto predĺžený život nemusí byť požehnaním, ale takisto utrpením a trápením. Ale keďže nedisponujeme právom na život, nie je v našej moci ani smrť, aj keď sa zdá, že smrti rozumieme viac, ako životu. Ak však Pán života a smrti tak rozhodne, smrť môže byť vykúpením a opačne: život trestom. Trápenie a utrpenie môže byť telesné, bolestivé a páliace na nevydržanie, ale aj duševné muky sú hrozné pre tých, ktorí to majú rozhádzané s Bohom. Preto by sme sa nemali modliť za dĺžku života ani za rýchlu smrť, ale za vôľu Pánovu, aby sme v pokore prijali to, čo nám dal ako náš údel – nám na spasenie a jemu na slávu.

Pane, ďakujeme, že o živote a smrti nerozhodujeme my, ale že to máš vo svojej zvrchovanej moci Ty. Nauč nás prijímať náš životný údel podľa Tvojej vôle, aby sme kvôli životu nereptali ani sa neunáhli v túžbe po vysnívanom odchode. Daj, aby sme v živote i v smrti túžili po jednom: byť celkom Tvoji. Amen.

Ked' ani pohromy nepomôžu k obráteniu

Zjav 9,13–21

„Ani ostatní ľudia, ktorých nezahubili tieto pohromy, sa nekajali zo skutkov svojich rúk a neprestali sa klaňať ... modlám...“
(Zjav 9,20)

Ako sa zdá, modloslužba bola vždy nejakým spôsobom populárna. Čím viac bola ohavnejšia, nariadovala sa, alebo opačne: zakazovala sa, o to viac vábila a lákala svojich ctiteľov. Mali s ňou problémy zbory v Malej Ázii a v tom nie je výnimkou ani dnešná doba. Ľudia radi zbožňujú pôsobivé osobnosti, často aj sami seba a skutky svojich rúk, na ktoré sú pyšní a ktorým sa klaňajú. Môžu to byť predmety, o ktorých hovorí aj Ján: modly zo zlata, striebra, z medi, drahého kameňa alebo vzácneho dreva, ktoré síce nemôžu ani vidieť, ani počuť, ani chodiť, a predsa pôsobia a vábia, či mámia. Pre maloazijskú cirkev to mohli byť sochy cisárov, bohov a bôžikov, démonov alebo aj vzácných predmetov a amuletov. Pripisovali im zázračnú moc. Boh týchto ohlúpených a tupých pohanských ctiteľov trápil, ale oni sa zo svojho tmárstva a čarovania aj napriek ranám a pligam na nich zoslaných neobrátili. Ak duchovná tma zahalí rozum posadnutého človeka, ťažko sa môže čakať jeho zmena. Jeho osud zostáva pod kliatbou do posledného súdu.

Pane, ďakujeme Ti, že nie sme zotročení veriť a klaňať sa modlám. Radi sa skláňame pred Tebou a iba Tebe chceme vyjadrovať svoj hold. Ochraňuj nás v tejto vernosti, aby sme nemuseli upadať a zahanbení sa vracieť. Amen.

Zapečatené evanjelium

Zjav 10,1–7

*„Zapečať, čo hovorilo sedem hromov, a nepíš to!“
(Zjav 10,4)*

V kapitole 10 a 11 prichádza akási tmavá medzihra v Božom dianí pred finálnym koncom. Ozýva sa tu anjel s mohutným hlasom podobným hromu. Jeho hlasom hovorí ku stvoreniu sám Boh (Žalm 29). Ján chcel zapísať, čo počul a čomu porozumel, ale hlas mu zakázal písať: táto zvesť o posledných veciach má zatiaľ zostať zapečatená. Cirkev si musí zvyknúť, že nie všetky veci z tajomstiev Božích má vo svojej moci a že nie všetky zjavenia sa týkajú celého sveta. Môže vykladať sny, znamenia a videnia, aby poukázala na blízkosť posledných časov, ale musí pokorne priznať aj to, že niektoré tajomstvá Boh skryl pred svetom, ba aj pred ňou, a preto majú zostať zapečatené (Dan 8,29; 12,4). Ani apoštol Pavel nemohol hovoriť o tajomstvách tretieho neba (2Kor 12,4). Podobne ani boháč nemohol sa vrátiť z druhého sveta ani nikoho poslať, aby o ňom hovoril svojim bratom (Lk 16,27–31). Preto sila evanjelia nie je len v jeho zvestovaní, ale aj v jeho uchovaní. Aj zapečatené evanjelium je Božím slovom, len má svoj čas „dozrievania“, keď ho potom Boh v sile odhalí.

Pane, ďakujeme Ti za Tvoju zvesť a vyjadrenia, ktoré podľa našich schopností môžeme pochopiť, vysvetľovať a zvestovať. Daj nám pokoru pred Tvojimi tajomstvami, ktoré si nám nezveril, aby sme ich všetečne nerozbaľovali, a aby sme nechali zapečatené to, čo si zapečatil pre iných a na iný čas. Amen.

Horko-sladká chuť evanjelia

Zjav 10,8–11

„Vezmi a zjedz ju; brucho ti naplní horkosťou, ale v ústach ti bude sladká ako med.“

(Zjav 10,9)

Ján mal prijať otvorenú knihu z ruky anjela a mal ju zjesť. Otvorená kniha znamená, že Boh otvára pred svojim služobníkom dejiny a v nich svoje konania, do ktorých jeho cirkev teraz vstupuje. Má prijať celú knihu a má ju zjesť. Nemôže si z nej vyberať len to, čo by sa mu hodilo. Božie proroctvo je sladké a zároveň horké. Sladké je v našich ústach, keď ho prijímame a rozvažujeme o ňom. Veď je to nebeské slovo nášho nebeského Pána. V jeho rečiach sú však aj veci, ktoré budú bolestivé a od toho je mu v bruchu horko. Prorocké poslanie a služba evanjelia je sladká a zároveň horká, prináša radosť a pôžitok a zároveň naplňa bolesťou a aj strachom. Hovorí o zaslúbení milosti a zároveň o prichádzajúcom súde. Služobník Boží a jeho cirkev si nemôže vyberať. Celá pravda evanjelia sa musí brať v celosti a musí sa naplniť. Proroci praví a falošní sa líšia práve v tom, že falošní si vyberajú iba hrozienka, praví proroci však hovoria s bolesťou aj o Božom súde.

Pane, ďakujeme, že nám dávaš celé evanjelium, ktoré je nám vzácné, sladké a príjemné. Pomôž nám prijať a stráviť aj jeho horkosť, aby sme neboli falošnými prorokmi. Amen.

Nádej v čase najväčších skúšok

Zjav 11,1–14

„Keď dokončia svoje svedectvo, šelma, ktorá vystúpi z priepasti, bude bojovať proti nim, zvíťazí nad nimi a zabije ich.“

(Zjav 11,7)

Tých, ktorí slúžia Pánovi, môže stíhať rôzny osud. Síce ako všetci ľudia, aj my túžime po pohode a pokoji a aj službu evanjelia si často predstavujeme ako zaistenú a Pánom chránenú. Škoda, že v cirkvi sa zabúda na to, že náš Pán išiel cestou utrpenia a že niekedy Pán dopustí na svojich podobný osud: osud skúšok, nepochopenia, utrpenia, ba aj prenasledovania a ubíjania k smrti. Cirkev by nemala snívať o pohodlí a nemala by bažiť po moci vo svete, ale mala by vedieť o ceste kríža a v pokore a poslušnosti ňou aj ísť. Príklad nášho Pána nám v tom môže pomôcť. Lebo vidina nebeského Krista ako víťazného Baránka neznamená, že cirkev už dnes môže počítat len s víťazstvami. Máme však žiť v nádeji, že aj keby nás kvôli evanjeliu ponížovali, ubíjali k smrti a pohadzovali po námesitiach (ako) mŕtvych, keď príde čas, Pán si nás oživí a vezme k sebe. Možno toto bude naše najväčšie a najvierohodnejšie svedectvo.

Pane, ďakujeme, že aj keby sa čokoľvek udialo s nami pre Tvoje evanjelium, nenecháš nás napospas pohanom ani nás nenecháš uzrieť porušenie v ríši smrti (Žalm 16,9–10), ale že nás vo svojom čase oživiš a pozdvihneš k sebe. Daj nám túto nádej a povzbudzuj nás k vytrvalosti v hodine skúšok. Amen.

Hrôza i sláva

Zjav 11,15–19

„Kráľovstvo sveta sa stalo kráľovstvom nášho Pána a jeho Pomazaného, a bude kraľovať na veky vekov.“ (Zjav 11,15)

Dnešný svet vyzerá chaoticky, ale cirkev môže veriť, že raz sa plne ujme vlády nebeský Pán. Zatiaľ, čo sa na zemi budú búriť národy proti Božej vláde a budú sa hnevať, že ten, kým pohŕdali a koho ignorovali alebo upierali mu moc, teraz musia so škripaním zubov priznať, že žije, existuje a strháva ich na súd. Pred jeho trón musia prísť všetci: živí aj mŕtvi. Nastáva čas odplaty: odmení tých, ktorí boli jeho sluhami, prorokmi, žili sväto a báli sa jeho mena; trestom zničí tých, čo ničili zem a nivočili jeho cirkev. Dejiny sveta sa uzatvárajú a pomaly dej posledných dní prichádza ku koncu. Na konci sa spolu uplatňuje hrôza i sláva, strach i radosť. Pre niekoho Božie blesky, hromy, zemetrasenia znamenajú jeho koniec, verným Božím zvestujú príchod Božej slávy a jeho nástup na trón, aby sa ujal vlády a súdom premenil svet na nový, čistý a jeho slávou osvietený.

Pane, ďakujeme Ti, že raz prídeš a presadiš svoju plnú moc pred očami nepriateľov a aj svojich verných vyznávačov. Prosíme, buď nám milostivý vo svojom súde a daj nám miesto vo svojej sláve v nebesiach. Amen.

Prenasledovaná, ale zachránená cirkev

Zjav 12

„Jej dieťa však bolo uchvátené k Bohu a k jeho trónu. Žena utiekla na púšť, kde jej Boh pripravil miesto, aby ju tam živili tisícvestošesťdesiat dní.“
(Zjav 12,5–6)

Dejiny cirkvi sú plné udalostí, keď zlo sa chcelo prevaliť cez ňu a chcelo jej znemožniť jej ďalší vývoj. Je to obraz matky, ktorá rodí svoje deti, pričom nielen ona, ale aj jej deti sú stále ohrozované nebezpečím, že bude zničená ona i jej synovia. Od idylického vianočného príbehu, keď Mária rodí malého Ježiša, je tento Jánov príbeh omnoho dramatickejší: v protestantskej teológii chápe sa ako predobraz cirkvi, ktorá prechádza prenasledovaním, zostáva na púšti, kde jej podmienky sú síce ťažké, ale pod Božou ochranou môže prežiť, zatiaľ čo jej synovia môžu byť vytrhnutí zo smrti do neba. Vianočné evanjelium sa tu dostáva do veľkonočného víťazstva, čo pre Jána nie je zvesťou len o Ježišovi, ale aj o cirkvi, v ktorej (hoci až krajné) utrpenie dostáva dimenziu nádeje. Platí to aj v prípade, že sily zla sa o to zúrivejšie môžu pustiť do jej prenasledovania a ničenia, vediac, že aj ich čas sa kráti, ale víťazstva už nedôjdu. Kristus si svojich nenechá.

Pane, ďakujeme, že napriek utrpeniu môžeme sa tešiť zo spoločenstva Tvojej cirkvi, do ktorej si sa nám dal narodiť. Prosíme, zachovávaj naše zborové obecnstvá, v ktorých – žijúc akoby na púšti – mali sme výhľad do neba a videli, že pre Tvojich synov je cesta do nebies otvorená. Amen.

Viera a trpezlivosť svätých

Zjav 13,1–10

„Dostala tlamu, aby hovorila veľké a rúhavé slová... Dostala aj schopnosť bojovať proti svätým a víťaziť nad nimi...”

(Zjav 13,5.7)

Kresťania majú niekedy falošné ilúzie o tom, že zlo na zemi sa nerozmôže a že je možné ľudstvo priviesť do pokojného stavu výchovou, múdрым dohováráním alebo peknými príkladmi. Zabúda sa však na to, čo trpkو odkrýva videnie Jánovo, že blížiac sa ku koncu nebude to kráľovstvo Božie, ktoré by sa nám podarilo realizovať tu na zemi, ale naopak: moci zla sa čoraz viac budú rozmáhať, budú nivočiť cirkev, postavlia sa aj proti nebu, budú sa rúhať Božiemu menu a budú sa dožadovať božskej pocty. Zasiahne to každý kmeň, národ, ľud a jazyk. Trpezlivosť a viera svätých bude nadmieru skúšaná – utrpením i pokušením, keď by sa zdalo, že upustiť od Krista a pridať sa k modloslužbe by mohlo dať šancu na únik alebo pohodlné prežitie. Iste mnohí zaváhajú a zradia, ale tí, ktorých si Baránok zapísal do svojej knihy života, budú vo svojej viere neochvejní a ani napriek hrozbe smrti sa od Krista neoddelia. Neprechováajú falošné ilúzie, lebo vedia, že raz moc diabla a jeho metamorfóz (drak, šelma, beštia) sa zlomí a Kristovo víťazstvo zavŕši naše dejiny.

Pane, Baránku Boží, ďakujeme Ti za Tvoju obeť a víťazstvo. Pomôž nám prekonať hrozby šelmy a odolať jej pokušeniam, aj keby išiel za ňou celý svet. Daj nám odvahu nepoddať sa násiliu a modloslužbe, ale v čistote ducha bojovať dobrý boj viery. Amen.

Znak Baránka – alebo pečať šelmy

Zjav 13,11–18

„Potom som videl inú šelmu vystupovať zo zeme: Mala dva rohy podobné Baránkovým, ale hovorila ako drak.“

(Zjav 13,11)

Koho neoznačí Ježiš svojou krvou, toho označí svojím znamením šelma z podsvetia. Jej návnadám je odolávať o to ťažšie, že dokáže robiť divy, zvádzať znameniami, predvádzať sa ako bytosť všemohúca, ktorej sa jej triky daria. Svojím výzorom a rečou bude napodobovať aj Baránka, aby omámila aj jeho veriacich. Pre vlašných veriacich a príležitostných kresťanov nebude ľahké to včas odhaliť. Ohúrenie nepozorných, naivných ľudí bude však osudné. Tí, ktorí sa k nej pridajú jej očarováním alebo zo záujmu ľahkého kupovania-predávania, budú ňou „opečiatkovaní“, čo zároveň znamená, že ich mená nenájde v Baránkovej knihe života. Ján pod pečiatkou (*charagma*) mohol myslieť na úradné listiny cisára označené jeho signatúrou. Holdovať šelme a vziať jej znamenie (číslo 666) na seba (na čelo, ruku, plece, prsia) znamenalo vzdávať ľuďom božskú poctu, klaňať sa im a posluhovať im. Vnútorne však znamenalo patriť do ich zástupu a počítať s osudom, akého sa dostane aj im.

Pane, pomôž, aby sme neverili propagátorom šelmy, aj keby hovorili akokoľvek lichotivo. Pomôž nám odhaliť včas podvody a triky, s ktorými môžu prísť falošní proroci aj do cirkvi. Chráň nás pred pomýlením alebo zlyhaním. Chceme stáť pod znakom golgotského kríža. Ďakujeme, že nás tam zachováš. Amen.

Videnie nebeského vrchu Sion

Zjav 14,1–13

„Ak sa niekto bude klaňať šelme a jej obrazu a prijme znak na svoje čelo alebo na ruku, aj ten bude piť z vína Božieho hnevu.“
(Zjav 14,9–10)

Po bolestivom pohľade na zem sa Ján obracia k nebesiam. Vidí miesto Božieho spasenia na nebeskej hore Sion a zástup verných, čistých a vyvolených. Spievajú novú Baránkovu pieseň. Je to pohľad povznášajúci. Cirkev Kristova nežije na zemi len tak, že sa brodí v krvi. Iste má aj svojich trpiteľov a martýrov, ale dostáva sa jej aj pohľadu do nebeskej slávy, kde môže vidieť svoje miesto odpočinku po boku Baránkovom, v zástupe jeho verných uctievačov. Je to pohľad, ktorý ju má posilniť pre ďalšie udalosti, ktoré na zemi pokračujú a ktoré sú naďalej dramatické, drastické, plné krviprelievania. Avšak teraz sa odhaľuje následok modlárstva: zatiaľ čo Kristovi verní dôjdu spásneho odpočinku na nebeskej hore Sion, ctitelia šelmy, ktorí prijali jej znak na seba, upadli do večných múk, nenachádzajú odpočinku, lebo musia vypiť kalich Božieho hnevu. Ich falošné náboženstvo sa obrátilo proti nim: čo siali, to musia teraz zožať. Každý sám rozhoduje o svojom osude.

Pane, ďakujeme Ti za pohľad do nebeskej slávy a za prisľúbené miesto po Tvojom boku na nebeskom Sione. Prosíme, posilňuj nás týmto videním. Amen.

Súd Boží

Zjav 14,14–20

„Anjel hodil svoj kosák na zem, obral vinicu zeme, a čo obral, vhodil do veľkého lisu Božieho hnevu.“
(Zjav 14,19)

Súd Boží je v Novom zákone a v apokalyptickej literatúre opísaný rôznymi obrazmi. Aj Ján ich požíva, aby vyjadril hrôzu, ktorá príde na bezbožný svet. O poslednom súde hovorí ako o žatve, ktorá sa bude konať veľkým ostrým kosákom. Podobne aj vinobranie je obrazom Božieho súdu: keď strapce dozrejú, odseknú sa a hodia do veľkého lisu Božieho hnevu. Potom – podľa starého zvyku – sa lis šliape a vyteká z neho vytlačený mušt. Ján hovorí o ľuďoch a krvi, ktorá vyteká z Božieho lisu jeho súdu, a je jej veľmi veľa. Tak mnohí padnú svojej ľahkovážnej bezbožnosti za obeť. Ján upozorňuje kresťanov všetkých čias, že aj pre cirkev je pokušením ľahkovážne nasledovať „cisárske praktiky“: slúžiť sebazbožňujúcim ľuďom, holdovať im, brať na ľahkú váhu vieru a vernosť ku Kristu, latentne koketovať s hriechom. Je teda lepšie, ak cirkev má martýrov, ktorí prelievajú krv pre Krista, ako mať Božím súdom odsúdených, ktorí prelievajú svoju krv kvôli vlastnej bezbožnosti a hlúposti.

Pane, ďakujeme, že za nás tiekla Tvoja krv zmierenia, aby sme nemuseli raz prelievať vlastnú krv kvôli súdu a hriechu. Prosíme, prihovor sa za nás pred súdnou stolicou, aby sme našli milosť v ten posledný veľký Deň. Amen.

Víťazi pri nebeskom sklenenom mori

Zjav 15

„Videl som akési sklenené more, zmiešané s ohňom, a tí, čo zvíťazili nad šelmou i nad jej obrazom a nad číslom jej mena, stáli na sklenenom mori.“
(Zjav 15,2)

Nebeská liturgia pokračuje teraz pri sklenenom mori, ako sa zdá, zmiešanom s ohňom. Je to tiež miesto nebeskej slávy a blaženosti. Nebolo tomu vždy tak. Boli časy, keď sa Židia i prví kresťania báli mora. Tušili v ňom nepriateľské démonické sily, ktoré v hĺbke mora prebývajú a tak susedia s podsvetím. Ľuďom naháňalo more strach, bolo predzvesťou smrti. Pri rybolove sa učenici báli a modlili, aby ich nepohltilo. Teraz je more sklenené, priesvitné, niet v ňom viac démonov a príšer. V nebesiach je miestom ich bohoslužby, kde môžu spievať na oslavu Baránka, a zároveň tam môžu vidieť, ako Boh bude konať na ich obranu v ďalšej etape ľudských dejín. Takto môže Boh obrátiť miesto strachu a utrpenia na miesto modlitby a úprimného uctievania, ako v prípade Jáкова v Bethel (1Mojž 28,16–18).

Pane, ďakujeme, že dnešné miesta strachu raz premeníš na miesta modlitby a uctievania. Pomôž nám preto nebáť sa tajomných miest, ani tajomných dejov a časov. Daj nám nádej, že naše piesne preniknú nebom a raz ich budeme môcť spievať pri tvojom sklenenom mori s piesňou Baránkovou. Amen.

Sedem čiaš Božieho hnevu

Zjav 16

„Stalo sa (ako si to zaslúžili).“
(Zjav 16,17)

Prorokovo videnie v 16. kapitole sa venuje vyliatiu sedem čiaš Božieho hnevu na zem. Ich súd sa týkal zeme a ľudí, mora, riek a prameňov vôd, slnka, trónu šelmy, veľkej rieky Eufrat a vzduchu. Čaše plné Božieho súdu priniesli ľuďom, zemi a svetu veľké rany a utrpenie: ľudí trýznili zhubné a zlé vredy, slnko ich páliło ohňom, vody sa obrátili na krv, z neba bili hromy, blesky a zem sa otriasala zemetrasením, ostrovy zmizli a z neba padali na ľudí veľké nivočiace krúpy. Príkaz na to dal sám Hospodin, ktorý hovoril od nebeského oltára. To všetko kvôli bezbožným ľuďom, ktorí sa rúhali a aj pod súdom sa neobrátili, ale preklínali Hospodina. Ján počuje: „*Zaslúžili si to.*“ Krv prelievali, krv budú piť. Je tak nesmierne smutné, keď ani Božia zhovievavosť ani súd nedokáže ľudí priviesť k pokánIU, aby sa kajali zo svojich zlých skutkov. Prekročili hranice, odkiaľ sa už nevedia vrátiť. Tu už skutočne niet pomoci, môže prísť len trest a záhuba. Ako vidieť, rany a bolesť či strach nie je cestou k obráteniu. To môže prísť len z Ducha v úprimnej ľútosti nad hriechom a túžbou po spasení v Kristovej krvi.

Pane, ďakujeme Ti, že raz prelievaniu nevinnej krvi urobíš koniec a svojím súdom zastavíš krvilačných bezbožníkov, ktorí nivočili Tvoju cirkev. Prosíme, zachráň nás v časoch skúšky a zachovaj pre svoje kráľovstvo. Amen.

Babylon – veľká neviestka

Zjav 17

„*Veľký Babylon, mater neviestok a ohavností zeme.*“
(Zjav 17,5)

Ján vidí ďalšie udalosti, ktoré sú čoraz ohavnejšie. Vidí do drahokamov oblečenú neviestku ako sedí na veľkej šarlátovej šelme plnej rúhavých mien. Nевiestka mala na čele napísané: *Veľký Babylon, matka neviestok a ohavností zeme*. Tým ponúkala svoje smilstvá kráľom a obyvateľom zeme. V staroveku bolo zvykom symbolicky označovať mesto za ženu a opačne. Nевiestka a Babylon má byť cisársky Rím, veľké hriešne mesto, ktoré sa opíjalo krvou zavraždených kresťanov. Tých, ktorých nemohlo ubiť, lákalo svojimi občianskymi i náboženskými nemravnosťami. Bohužiaľ, iste im mnohí aj podľahli, a mnohí skončili pod mečom. Veriaci v Jánovej cirkvi by boli očakávali, že vo výmene kráľov a mocnárov (politikov) sa udalosti zmenia k dobrému. Apoštol však napomína, že koniec pustošenia neprinesie zmena kráľov; tí sa nakoniec pustia do Baránka i do seba. Zmenu prinesie len moc Božia, keď Baránok nad nimi zvíťazí. To má byť nádej cirkvi každých čias.

Pane, ďakujeme Ti, že chrániš svoju cirkev pred politickou promiskuitou a smilstvom. Prosíme, daj nám vidieť osídla bezbožnosti a ochraňuj nás pred zlyhaním a ľahkovernou neverou. Amen.

Útek z pozemského Babylona

Zjav 18

„Vyjdite z neho, ľud môj, aby ste nemali účasť na jeho hriechoch a aby sa vám nedostalo z jeho pliač.“ (Zjav 18,4)

Sláva Babylona ani jeho pôžitkárstvo netrvala dlho. Boh priniesol čas jej záhuby. Prišla náhle. Bez konca, donekonečna sa hrešiť nedá. Bezbožnosť nosí v sebe zákonitosť: ako rýchlo vzišla, tak rýchlo zapadne. Obdivovali ju len nerozumní, ktorých hriech omámil a zatemnil ich mysle. Tak ako kedysi Izrael vyšiel náhle z Egypta, má vyjsť teraz aj cirkev Baránkova z hriešneho modlárskeho Babylonu. Ten bude premenený na pusté rozvaliny, kde budú prebývať len démoni. Vyjsť čo najrýchlejšie z Babylonu znamená: uniknúť pred jej hriešnymi zvodmi a zároveň uniknúť jej osudu: záhuby a spustošenia. Hriešnikom sa ťažko opúšťa miesto ich pôžitkov a nerestí. Niekedy aj veriaci sa prilepia na lákadlá pokušení, ako Lótova žena (1Mojž 19,23–26). Cirkev Baránkova však včas dostáva výzvu, aby sa odtrhla od hriešneho okolia, lebo tento svet pominie, aj jeho obraz a žiadostivosť (1Jn 2,17). Náš pobyt vo svete je teda dočasný, nemáme k nemu prirásť, aj keď sa máme načas snažiť o jeho blaho. Máme hľadať mesto s pevnými základmi v nebesiach (Žid 13,14; Fil 3,20), odkiaľ očakávame nášho Pána.

Pane, ďakujeme Ti, že nám včas dávaš vidieť koniec hriešneho sveta. Prosíme, pomôž nám tak prebývať tu na zemi, aby sme k nemu príliš neprirástli a s ním aj nezahynuli. Daj nám do srdca túžbu po nebeskom meste. Amen.

Božie spravodlivé súdy

Zjav 19,1–10

*„... jeho súdy sú pravdivé a spravodlivé...“
(Zjav 19,2)*

Po strašných udalostiach Božieho súdu nad týmto svetom a jeho zanovitými hriešnikmi, ktorí vzdialení od Boha môžu iba kvíliť a bedákať nad svojím zavrnutím, vidí teraz cirkev Baránkova kontrast týchto hrôzostrašných udalostí: otvorené nebo a chválospevy nebeských chórov, medzi ktorými môže očakávať miesto aj pre seba. Tento kontrast v Jánovom videní sa čoraz viac stupňuje: Antikristova neviestka sa potácala od nerestí bezbožných kráľov a násilia – cirkev je prijímaná za nevestu Baránkovu. Nевiestka bola odetá do purpurového rúcha (= ohavné hriechy) postriekaného krvou martýrov – nevesta Baránkova je oblečená do čistého bieleho rúcha (spravodlivé skutky svätých). Nевiestka Antikristova sa sýti ohavnosťami – cirkev ako nevesta Baránkova sa účastní hostiny Baránkovej. Každý dostáva svoj údel: hriešny svet ohyzdnosť a zatratenie, cirkev Kristovou krvou vykúpená a posvätená slávnostnú hostinu v nebesiach. Cirkev už dnes môže vedieť, že na konci vekov vstúpi do plného večného blaženého spojenia s Kristom, svojím ženíchom a že vstup do nebeskej slávy bude plný radosti a chvál.

Pane, ďakujeme Ti, že nám dávaš živú nádej, že po útrapách pozemského života nás očakávaš v nebi pri svojom slávnostnom prestretom stole. Prosíme, obdaruj nás čistým rúchom svojej spravodlivosti, aby sme mohli byť hodnými účastníkmi tvojej večnej svätej večere. Amen.

Kráľ kráľov a Pán pánov

Zjav 19,11–21

*„Na plášti a na bedrách má napísané meno: KRÁĽ KRÁĽOV
A PÁN PÁNOV.“*

(Zjav 19,16)

Ján vidí prichádzať Krista na bielom koni, ako chodievali perzskí kráľovskí víťazi. Tým je naznačený jeho druhý príchod (parúzia) v sláve. Keď prichádzal prvýkrát na zem, bol ako chudobné malé dieťaťko, v plienkach a v jasličkách, a iba mudrci od východu a anjeli mu mohli priniesť žiaru k jeho narodeninám. Aj keď vchádzal ako Mesiáš do Jeruzalema, prichádzal ako jednoduchý tichý pútnik, na osliatku. Teraz prichádza ako mocný kráľ, slávny vojvodca a vládca sveta. Jeho príchod je triumfujúci a dáva tušiť konečné víťazstvo, veď prichádza ako *Kráľ kráľov a Pán pánov*. Jeho nepriatelia budú na hlavu porazení. Nepotrebuje sa brojiť v húfe bojovníkov a hlučnom hrmote boja. Ten nakoniec nenastane. Jeho sila je v jeho slove. Ono bude nástrojom konečného súdu. Svojím Slovom skolí razom všetkých svojich protivníkov, ako to predpovedali už proroci (napr. Iz 11,4). Odvtedy je Jeho Slovo najúčinnejšia zbraň proti hriechu a diablu. Nie štrngot moderných zbraní zachraňuje veriaceho v zápase s hriechom, ale živé Slovo.

Ďakujeme, Pane náš, Baránku Boží, že si pre nás Kráľ kráľov a Pán pánov. Vzdávame Ti tú najúprimnejšiu úctu. Prosíme, daj nám vidieť svoju slávu, aj keď prichádzaš k nám dnes ako jednoduchý pútnik, aby si raz prišiel ako nebeský Kráľ. Amen.

Spútanie satana

Zjav 20,1–6

„Zmocnil sa draka... Hodil ho do priepasti, zavrel a zapečatil ju nad ním, aby už nezvádzal národy.“ (Zjav 20,2–3)

Ján svojej cirkvi jednoznačne zvestuje, že moc diabla nebude trvať naveky; určený je čas, keď Boh urobí koniec jeho vyčíňaniu. Našiel si mnohé formy zvádzania a mnoho mien, do ktorých sa metamorfózoval: drak, šelma, starý had, diabol, satan. Nemôže však odísť len tak, ticho, nepozorovane, bez trestu: Hospodin dá poverenie svojmu anjelovi, aby ho uvrhol do hlbokkej priepasti, ktorú uzavrie a zapečatí na určitú dlhú dobu. Helenizovaní kresťania to mohli dobre poznať z gréckeho vyprávania o príšere Tyfónovi, ktorý bol uvrhnutý do priepasti a tá bola zapečatená sopkou Etna. Podľa židovskej apokalyptiky a zoroastrizmu je doba uväznenia zlých anjelov symbolicky určená na tisíc rokov (Jud 6), do dňa posledného súdu. Tak už diabol nebude zvádzať národy. Je to jeho predbežný trest pred jeho úplným zničením. Keď moci zla prestanú fungovať, nastane prvé zmŕtvychvstanie, aby ožili duše tých, ktorí trpeli pre Krista a boli zamordovaní. Boh nezabudol na ich statočnosť. Prišla doba ich odmeny, aby ako Boží a Kristovi kňazi kraľovali s ním dlhú dobu, symbolicky vzato tisíc rokov. Je to nádej pre cirkev, že za utrpenie bude načas odmenená už tu na zemi, pred posledným súdom.

Pane, ďakujeme Ti, že utrpenie Tvojich verných neupadá do zabudnutia, ale že prinesieš čas ich blaha a zadosťučinenia. Prosíme, daj nám vernosť až do smrti a ochráň nás pred útokmi satana. Daj nám poznať jeho premeny a potešuj nás nádejou na naše vzkriesenie a na diablove konečné odsúdenie. Amen.

Posledný súd

Zjav 20,7–15

„Ak sa našiel niekto, kto nebol zapísaný v knihe života, bol hodený do ohnivého jazera.“

(Zjav 20,15)

Ján vidí, že diabol sa ľahko nevzdáva. Ako poslednú šancu využije svoje uvoľnenie, aby ešte narobil zla, koľko len môže. Poslednýkrát sa chystá zaútočiť na Baránka a na jeho cirkev. Jeho vplyv bude opäť veľký, budú ho nasledovať zástupy ľudí ako morský piesok. Ich meno bude symbolické: Góg a Magóg, veční protivníci Boží (Ez 38–39). Darmo sa však chystajú obklúčiť tábor svätých. Baránok nepotrebuje s nimi bojovať, lebo oheň z neba ich pohltí. Diabol bude nato hodený do ohnivého sírového jazera k svojim druhom: k šelme a falošnému prorokovi, aby v mukách trpeli naveky. Tam dostane miesto aj smrť a podsvetie. Tak príde deň posledného súdu. Stará zem a nebo zanikne. Má prísť nový svet Boží a v ňom staré veci majú pominúť (2Kor 5,17). Týka sa to teda aj starej zeme a neba. Boh vytvorí podmienky pre nový život v novom svete. Bude to nové stvorenie. Najsamprv však musí vykonať spravodlivosť. Všetko po poriadku. Pred jeho trón sa musí postaviť každý, aby dostal spravodlivú „odmenu“: buď spasenie v Kristu, alebo súd podľa skutkov. Zápisy v Božích knihách sú nekompromisné. Nič sa nedá zatajiť, vykrúcať sa ani zavádzať. Iba kniha života v rukách Baránka je jedinou nádejou tých, ktorí ho v živote s vierou prijali. Osud ostatných končí v ohnivom jazere. Táto druhá smrť bude večná.

Pane, ďakujeme Ti, že raz spolu s diablom a starým hriešnym svetom zanikne aj smrť a podsvetie, ktoré doposiaľ nám robí toľko bolesti a smútku. Prosíme, priznaj sa k nám na poslednom súde, aby sme život večný získali. Amen.

Božie mesto, Baránkova nevesta

Zjav 21,1–8

„Videl som, ako z neba od Boha zostupuje sväté mesto, nový Jeruzalem, pripravené ako nevesta ozdobená pre svojho muža.“
(Zjav 21,2)

Keď pominie všetko zlo a pod súdom zanikne starý svet, pred Jánom sa otvára nádherný pohľad do budúceho sveta Božieho a Baránkovho. Hospodin pripravil novú zem a nové nebo a ako miesto najpríjemnejšej spásy v strede novostvoreného sveta nebeský Jeruzalem. Je centrom celého kozmu. Je to symbol cirkvi, cirkvi zachránenej a víťaziacej, cirkvi ako nevesty Baránkovej. Rozmery a pôdorys mesta je dokonalý, podľa osvedčených najbezpečnejších a najpohodlnejších rímskych miest. Rajská záhrada na začiatku stvorenia sa následkom hellenistickej kultúry a túžby antického sveta po mestskom bývaní zdokonalila v urbanistickú eschatológiu. Bude to pekné, dokonalé, čisté a sväté Božie mesto, v ktorom cirkev a spasení majú svoje miesto a občianske právo (Fil 3,20), ale v ktorom neverci, špinavci, smilníci, vrahovia a luhári nebudú mať viac miesta. Všetky Božie zaslúbenia sa splnili a cirkev Baránkova si môže „vychutnávať“ lásku svojho milovaného ženicha, Baránka v tom najpríjemnejšom prostredí. Osvedčilo sa zaslúbenie osláveného Krista, že kto bude verný až do smrti, dostane korunu večného života (Zj 2,10). Baránok a Hospodin budú s nimi prebývať, a keďže smrti už viac nebude, nebudú poznať viac slz, bolesti, smútku ani nárekov, tých stálych (ale nežiadaných) druhov nášho pozemského života.

Pane, ďakujeme, že pripravuješ nový, čistý a dokonalý svet a že raz budeš s nami prebývať bez prekážok. Prosíme, daj nám pevnú nádej na túto budúcnosť s Tebou v tvojom dokonalom nebeskom meste, kde viac bolesti smrti a smútku už viac nebude. Amen.

Nový, nebeský Jeruzalem

Zjav 21,9–27

„Ukázal mi sväté mesto Jeruzalem, ako zostupuje z neba od Boha.“
(Zjav 21,10)

Nebeské mesto Jeruzalem je očarujúce, mohutné, úžasné. Svojimi rozmermi presahuje rozmery priestoru Stredozemného mora (jedna strana je dlhá asi do 2500km). Spája sa v ňom sláva Božia a sláva pozemských hodnôt. Tie najdrahšie drahokamy, aké si len vedela cirkev Jánova predstaviť (zlato, jaspis, smaragd, zafír, ametyst, perly atď.), i keď takého nevlastnila, tvoria jeho ozdoby a súčasti (Predobraz je asi z Ez 28,15–19 a 39,10–14). Ozdobujú hradby a základné kamene mesta. Lebo Božie mesto nie je nejaké ošarpané sídlisko, ale to najdokonalejšie a najvzácnejšie miesto sveta. Je mestom mieru, pokoja, blaženosti a slávy Božej. Je podivuhodné, že tam majú miesto Židia i kresťania: Lebo mestské hradby mali dvanásť brán a na bránach boli napísané mená dvanástich kmeňov Izraela. Podobne hradby mesta mali dvanásť základných kameňov a na nich dvanásť mien Baránkových apoštolov. Ján zástupy verných patriacich k nim označil symbolicky číslom 144.000, a toto číslo platí pre jednu a pre druhú skupinu zvlášť (Zj 7). Tak sa v Božom meste stretnú vyznávači Hospodinovi a Baránka, ktorých spája jeho krv a viera v spasenie skrze ňu ako čistú obeť na kríži. Budú žiť v mieri tešiac sa zo slávy Baránka, ktorý im bude svietiť.

Pane, ďakujeme, že pohľad do Tvojej budúcnosti – napriek dnešnému úpadku a hriechu – nedeprimuje, ale povznáša. Prosíme, daj nám nádej na nové spoločenstvo Tvojho ľudu, túžbu po jednote s vyvoleným národom Izraela a pomôž medzi nami v cirkvi k jednote, ktorá skutočne buduje, aby sme všetci mohli byť novým Izraelom. Amen.

Uzdravujúca sviežosť nebeského mesta

Zjav 22,1–7

„Ukázal mi aj riekú s vodou života, čistú ako krištál, ktorá vyteká od Božieho a Baránkovho trónu.“

(Zjav 22,1)

Ján vidí vnútorný priestor nebeského mesta. Uprostred mesta vedie široká cesta s námestím. Na najvyššom mieste námestia je trón Boží a Baránkov, odkiaľ vyteká živá voda ako rieka. Symbolizuje „čerstvý život“ a duchovnú vlahu, podobne aj bohaté vanutie Ducha. Na oboch brehoch rastie strom života, ktorého ovocie a lístie znamená život a uzdravenie pre všetkých; každému „ranenému“ a strápenému bude dostupné. Nič kaziace a ničivé už v Božom meste nebude. Božích verných a veriacich čaká tam život v jase Božej slávy. Jánova cirkev túžobne očakávala čas, keď sa to všetko naplní. Trpela a doliehali na ňu všetky možné súženia. Bolo by bývalo pre ňu vykúpením, keby sa slová tohoto proroctva boli čo najskôr naplnili. Jej čas sa však veľmi predlžil a trvá vlastne až do dnešného dňa. Preto je nebezpečie, že cirkev v tejto nádeji ochabne a toto proroctvo bude považovať za neaktuálne, prípadne za zmeškané. Podobne môže byť nebezpečím aj to, aby príchod Pánov urgovala alebo svojvoľne predpovedala. Je to scestie a pokušenie, ktorému môže podľahnúť buď kvôli prenasledovaniu, trápeniu a skúškam, alebo zo všetečnosti. Toho sa musí cirkev uchrániť a zostať triezva, verná prorockým slovám.

Pane, ďakujeme, že zaslúbenie budúcnosti a krása Tvojho mesta, pripravená pre vykúpených, presahuje každý ľudský rozum. Výhľad na život v Tvojom nebeskom meste nás naplňa radosťou a povzbudzuje do ďalších zápasov. Amen.

Prosba o Baránkov príchod

Zjav 22,8–21

„*Áno, prídem čoskoro!*“ – *Amen, príď, Pane Ježišu!*“
(Zjav 22,20)

Ešte posledný pohľad do budúcnosti a Ján pomaly sklopí oči, aby sa síce odpútal od nebeského sveta a pozeral na utrpenia svojej cirkvi v tomto pozemskom čase, ale aby naň nezabudol, ani na žiadne slovo, ktoré má tlmočiť. Nie je to ľahká úloha: povedať niečo, na čo nie sú ľudské slová a hovoriť o obrazoch nebeských, ktoré sú tak bohaté, pestré, plné zázemných, podzemných a nadzemských dianí. Právom sa môže obávať, že niektorí – aj z jeho cirkvi – asi všetkému nebudú (dobre) rozumieť a budú si jeho slová nesprávne vysvetľovať. Mal už skúsenosti s falošnými učiteľmi a učením (napr. Ízebel alebo Nikolaitmi). Svoje slová musí brániť pred prekrúcaním, doplňovaním alebo „riedením“. Preto je nútený rázne, pod kliatbou nebeských plíag alebo straty večnosti zamedziť zneužívaniu jeho nebeského videnia. Falzifikanti preto dostanú tvrdé napomenutie. O to viac sa má vystupňovať v jeho maloázijskej cirkvi čistá túžba po Pánovom príchode a naplnení jeho zaslúbení. Ak by Pán skrátil čas svojho príchodu, skrátilo by sa utrpenie jeho cirkvi a zamedzilo by sa zneužívaniu jeho videní. Avšak aj cirkev si musí vyčkať svoje. Pán iste príde, ale podľa svojho času. Túžba upnutá na parúziu jej však dá dostatok síl na nádej a vydržanie.

Pane náš, ďakujeme Ti, že budúcnosť je pre nás otvorená, pripravená. Túžobne očakávame Tvoj príchod. Prosíme, nenechaj nás dlho čakať a nedovoľ, aby sme v našej nádeji ochabli. Príď skoro, Pane Ježišu! Marana tha! Amen.

Modlitba v apokalyptických časoch

Všemohúci Pane a Bože náš!

Ďakujeme Ti, že s vierou a nádejou môžeme hľadiť na posledné veci človeka a sveta. Tvoje slovo nás vopred upozorňovalo, že život nemáme vo svojich rukách a že raz kvôli hriechu a ľudskej zlobe musí starý svet zaniknúť, aby uprostred kľčov sa mohol zrodiť svet nový – nové nebo a nová zem. Oznamoval si nám to, aby sme s tým počítali a včas sa na to pripravili.

Odpusť nám, ak sme na tvoje upozorňujúce slová zabudli, alebo bojac sa o seba, o našich milých či o pozemské hodnoty sme nechceli myslieť na rýchle plynutie času, na skazu sveta a na konečné apokalyptické utrpenia.

Nevieme – to vieš iba Ty –, či posledné časy nás zastihnú ešte v tomto tele, alebo bez neho, či ešte v tomto živote, alebo už v hrobe, keď hlasom nebeských trúb budeš volať svet, aby sa pripravil na prichádzajúci posledný čas. Prosíme Ťa však, či už bude tak alebo onak, daj nám vedieť, že ani v posledných časoch nezostaneme sami, ale že aj tie apokalyptické kľče nás spoja s Tebou.

Odpusť nám, že vidina posledných vecí alebo dotyk už-už apokalyptických hrôz nás naplňajú strachom. Odpusť nám aj to, že kvôli tvojmu spravodlivému hnevu ľutujeme konečný apokalyptický osud zanikajúceho sa sveta. Ty však vieš, že v tomto pozemskom živote koľko násilia, neposlušnosti, tvrdosti a hrôz sme sa dopustili aj my vzájomne proti sebe, proti prírode a aj proti Tebe, a že často nás to veru už ani nebolelo. A teraz pri pohľade na prichádzajúce spustošenie ako rýchlo chceme byť ľuďmi citlivej duše, aby sme ľutovali a pred tvojím hnevom zachraňovali zanikajúci svet, ktorý sme my uvrhli do záhuby a priviedli naň apokalyptický osud. Vidiš, aké je naše srdce zvrátené a ako chce oklamať nás a aj Teba ešte aj v tejto spravodlivej hodine súdu. Vidiš, že nielen svet, ale aj my sme dozreli na apokalyptické „vinobranie“ a „žatvu“.

Tu, uprostred plynúceho a pustošiaceho času vyznávame Ti svoju zodpovednosť a naše chyby, hriechy i skazenosť. Nič nechceme zakrývať. Prosíme však, zachráň nás od skazy a buď

milostivý tam, kde je možné zachrániť nevinných, ktorí následkom našich hriechov sa dostali pod tvoj súd.

Na konci časov pomôž nám oddeliť sa od starého sveta, aby sme sa mohli stať občanmi Tvojho nebeského mesta. Pomôž, aby naše srdce príliš neprirástlo k tomuto starému životu a k tejto zemi. Potom v posledný deň, v deň zmŕtvychvstania, keď zaznejú nebeské trúby, daj, aby sme mohli povstať k novému životu a už v novom tele mohli sa ľahko vzniesť v ústrety nášmu Pánovi, Ježišovi Kristovi, aby sme definitívne zanechali za sebou údolie plaču tohoto sveta a mohli byť s ním naveky.

Prosíme, keď príde koniec, nedovoľ, aby sme si mysleli, že zvíťazila smrť a že démonské sily môžu od radosti vo víťaznom ošiali tancovať, ale otvor nám oči, aby sme videli, že aj to je v Tvojej ruke a že aj oni sú nútené sa Ti podrobiť. Dovoľ nám vidieť, že aj v zanikajúcom svete a hrôzostrašných časoch sa uplatňuje Tvoja vôľa, ktorej cieľom nie je smrť, ale čistý nový svet, nový život a večná sláva.

Pane a Bože náš, keď budeme vidieť, že končí tento svet a spod nôh nám bude unikať zem, zachovaj nás vo svojej milosti a prikry svojou láskou, aby sme neprepadli panike alebo nevere, alebo aby prežívanie strachu a bolesti nerozbilo naše spoločenstvo s Tebou.

Keď budeme vidieť – ak dovoľíš, aby sme videli –, že nič z našej práce, únavy, tvrdej snahy po radosti a šťastí nemôže pretrvať, keďže všetko odveje apokalyptický víchor, dovoľ nám veriť, že najväčšiu hodnotu, ktorá zostane a pretrvá, bude mať naša dôvera v Teba a viera, že sme Tvoji naveky a že sa nás nevzdáš napriek konečným krčom po uštipnutí smrťou.

Keď budeme vidieť – ak dovoľíš, aby sme videli –, že živly sveta sa rozpadnú, že predmetom ohňa sa stanú svet a naša zem, na ktorej sme žili, pracovali, trápili sa a hľadali šťastie a na ktorej sme stretli Teba, daj, aby naše srdce príliš nestonalo za týmto pominuteľným svetom a za jeho „pokladmi“, ale dovoľ, aby sme uzreli nový svet a to nebeské mesto, kde si nám pripravil stále miesto vo svojej sláve.

Keď budeme vidieť – ak dovoľíš, aby sme videli –, že čas sa zastavil a ľudské dejiny prestali plynúť a že už niet cesty späť čokoľvek pozmeniť, alebo napraviť, čo ľudská zloba po-

kazila, dovoľ nám vidieť aj to, že Ty si pripravil nový začiatok pre život a svet, v ktorom bude vládnuť spravodlivosť a tvoja sláva naplní každé bytie.

Keď budeme vidieť – ak dovolíš, aby sme videli –, že v poslednom čase príde na ľudí neúprosná bolesť, utrpenie, hrôzostrašné pustošenia a apokalyptické hrôzy, keď aj Tvoj ľud postihnú trápenia, prosíme, nezabudni na nás, ale ponáhľaj sa nám pomôcť a uveď nás do svojej nebeskej ríše, kde obcerstvíš našu dušu a daruješ nám večnú istotu.

Pane a Bože náš, ďakujeme, že môžeme vedieť a veriť, že v živote i vo smrti nie sme sami svoji, ale Tvoji. S Tebou, pod Tvojou ochranou prežijeme aj tie posledné časy, poslušne, v pokore, v Tvojom objatí a v nádeji, že nakoniec uvidíme Tvoju tvár, keď sa u Teba – dovoľ nám veriť, že spolu s našimi milými a bratmi-sestrami – prebudíme. V mene Pána Ježiša Krista, pre obeť víťazného Baránka Ťa prosíme, vypočuj nás. Amen.

Rozjímania nad knihou Zjavenia Jána

Rozhľad k čítaniu tejto knihy

Kniha Zjavenia je snád' najťažšie zrozumiteľnou a zároveň „najnebezpečnejšou“ knihou Biblie. Zároveň však vyvoláva zvedavosť: čo chce povedať táto sedem pečat'ami zapečatená kniha? Máme dostatok dobových vedomostí k tomu, aby sme správne pochopili a interpretovali jej text, a aby sme nevedomou nezodpovednosťou nepomýlili aj iných? Či nie je rizikom pustiť sa do výkladu takého textu, ktorý už pri svojom zrode, ale aj počas svojho ďalšieho vývoja užívania skrýval mnoho nejasných podrobností, ktoré dodnes čakajú na rozlúštenie? A predsa, napriek tomu ako sa stane pre nás text tejto knihy zvesťou a živým slovom? Kazateľov, poslucháčov a pravidelných čitateľov slova Božieho dnes rovnako napínajú a zamestnávajú tieto otázky.

Táto kniha rozjímania Imricha Peresa pomáha pri hľadaní odpovedí na tieto otázky: neupokojuje – keďže Zjavenie chce nami vždy otriasť a nie nás uspať v ilúziách –, ale s odbornou „jednoduchosťou“ uvádza do textu, otvára pohľad na súvislosti a zároveň povzbudzuje k tomu, aby sme sa odvážili hľadať a spoliehať sa na Zvesť a na uistenie, ktoré v nás vyvoláva Písmo sväté. Imrich Peres môže si dovoliť toto „zjednodušenie“, veď nám prináša bližšie to, čo na prvý pohľad ukrýva tajomstvo a tuší pasce. Autor však istou rukou a dostatočnou vedeckou znalosťou siaha po textoch, ako ten, ktorý už v mnohých odborných štúdiách, článkoch a v komentári vydal svedectvo o tom, že v biblických textoch, v apokalyptickej literatúre a teda aj v knihe Zjavenia sa pohybuje celkom pohotovo a odborne.

Knihy na rozjímanie a výklady biblických textov sa obyčajne rodia dvojakým spôsobom: buď sloвне prednesené kázne alebo biblické výklady sa dodatočne zapíšu a vydajú, alebo s cieľom pomôcť príprave kázňam a kazateľom s dôkladnou prípravou a vedeckou erudovanosťou sa píše výklady, ktoré majú charakter komentárov, no podľa žánru sa ťažšie zaraďu-

jú. Meditatívna kniha Imricha Peresa stojí niekde uprostred: celkom iste stojí za ňou dlhoročná kazateľská prax, ako to potvrdzuje aj inšpiratívny charakter jednotlivých výkladov prezrádzajúci homiletickú a liturgickú zručnosť. Zároveň však nie tu chce autor dokazovať svoju vedeckú prípravu – už dávno prešiel cez prípravné fázy. Preto sa môže dívať dopredu (nielen späť, na prednesené kázne): na čítanie a zvesť Slova, ktoré vyvoláva vieru a zároveň si žiada aj určitú intelektuálnu pohotovosť.

Môžeme byť vďační Imrichovi Peresovi za túto knižočku, ktorú s dobrým srdcom odporúčame na čítanie. Prajeme si, aby Duch svätý vytvoril intenzívny zážitok pochopenia Božieho Slova rovnako v čitateľovi, v kazateľovi a aj v poslucháčovi, aby sa v tomto spojení zrodil zázračný duchovný kontakt medzi autorom a čitateľom, ako aj medzi vtedajšími a dnešnými adresátmi knihy Zjavenia.

Sándor Fazakas

Obsah

Na úvod	5
PAVEL PROCHÁZKA:	
<i>Záujem o posledné veci človeka a sveta</i>	9
Poslušní kazatelia (1,1–8)	11
Musíme patriť do Kristovej cirkvi! (1,9–20)	12
Hrozba vzdialenia sa od Krista (2,1–7)	13
Celoživotná vernosť (2,8–11)	14
V hrozbe pokušení (2,12–17)	15
Kritika pohodlného kompromisu (2,18–29)	16
Klamné zdanie (3,1–6)	17
Rôzne pasce pokušenia (3,7–13)	18
Duchovná slepota (3,14–22)	19
Otvorené dvere do neba (4)	20
Božie tajomstvá (5,1–10)	21
Čo si pozemská cirkev musí uvedomiť (5,11–14)	22
Utrpenie ako šľachtenie (6,1–8)	23
Miesto pod Božím oltárom (6,9–17)	24
Prvých stoštyridsaťštyritisíc (7,1–8)	25
Nový raj (7,9–17)	26
Božie ticho (8,1–6)	27
Burcovanie utrpenia (8,7–13)	28
Keď smrť je záchranou a život trestom (9,1–12)	29
Keď ani pohromy nepomôžu k obráteniu (9,13–21)	30
Zapečatené evanjelium (10,1–7)	31
Horko-sladká chuť evanjelia (10,8–11)	32
Nádej v čase najväčších skúšok (11,1–14)	33
Hrôza i sláva (11,15–19)	34
Prenasledovaná, ale zachránená cirkev (12)	35
Viera a trpezlivosť svätých (13,1–10)	36
Znak Baránka – alebo pečat' šelmy (13,11–18)	37
Videnie nebeského vrchu Sion (14,1–13)	38
Súd Boží (14,14–20)	39
Víťazi pri nebeskom sklenenom mori (15)	40
Sedem čias Božieho hnevu (16)	41
Babylon – veľká neviestka (17)	42

Útek z pozemského Babylona (18)	43
Božie spravodlivé súdy (19,1–10)	44
Kráľ kráľov a Pán pánov (19,11–21)	45
Spútanie satana (20,1–6)	46
Posledný súd (20,7–15)	47
Božie mesto, Baránkova nevesta (21,1–8)	48
Nový, nebeský Jeruzalem (21,9–27)	49
Uzdravujúca sviežosť nebeského mesta (22,1–7)	50
Prosba o Baránkov príchod (22,8–21)	51
Modlitba v apokalyptických časoch	53
SÁNDOR FAZAKAS:	
<i>Rozjímania nad knihou Zjavenia Jána</i>	57
Obsah	59